

DERNEKLER YÖNETMELİĞİNDE YAPILAN SON DEĞİŞİKLİKLER

21 Ekim 2021 tarihli ve 31635 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Dernekler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (“**Yönetmelik**”) ile 31 Mart 2005 tarihli Dernekler Yönetmeliği’nde (“**Dernekler Yönetmeliği**”) birtakım değişiklikler yapılmıştır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, Yönetmelik ile Dernekler Yönetmeliği’ne eklenen “Genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarının elektronik ortamda yapılması” başlıklı 15/A maddesi ile genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarının elektronik ortamda yapılmasına ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nda (“**Kanun**”) yer alan Ek Madde 2’de, Kanun ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’na göre derneklerle ilgili her türlü kayıt ile iş ve işlemlerin elektronik ortamda da yapılabileceği belirtilmektedir. Dernekler Yönetmeliği’ne eklenen 15/A maddesinde Kanun’un bu hükmüne atıf yapılarak derneklerin, genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarının elektronik ortamda da yapabileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda 15/A maddesi ile aşağıdaki yenilikler getirilmiştir:

- Elektronik ortamda yapılacak genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarında kullanılacak elektronik sistemlerin, Bakanlık Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından uygun görülüp onaylanacak elektronik sistemler olması gerekmektedir.
- Belirtilen sistemlere işlenecek verilerin, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun ilgili hükümlerine uygun olarak işlenmesi ve muhafaza edilmesi gerekmektedir.
- Genel kurul yapılmasına ilişkin alınan yönetim kurulu kararında ve genel kurul ilanında genel kurulun hangi yöntemle yapılacağı belirtilmeli ve elektronik ortamda alınacak yönetim kurulu kararları fiziksel ortamda tutulan yönetim kurulu karar defterinden ayrı olarak elektronik ortamda saklanmalıdır.
- Genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarının fiziki ortamda gerçekleştirilmesine yönelik ilgili mevzuat hükümleri ile derneklerin kendi tüzüklerinde yer alan tüm usul ve esaslar, elektronik ortamda yapılan toplantılar için de geçerli olacaktır ve elektronik ortamda gerçekleştirilen toplantılara ilişkin her türlü bilgi, belge ve kayıt dernek tarafından muhafaza edilecektir.
- Elektronik ortamda yapılacak genel kurul veya yönetim kurulu toplantılarına katılacak üyelerin sisteme, güvenli elektronik imza veya iki faktörlü kimlik doğrulama sistemi kullanarak giriş yapması gerekmektedir.
- Kullanılacak elektronik sistemlerin, fiziki ortamda yapılan toplantılardaki divan oluşturma, oylama, söz alma ve önerge verebilme gibi tüm işlemlerin elektronik ortamda da yapılabilmesini sağlayan tasarım, yedekleme ve ilgili mevzuata uygun arşivleme kapasitesine ve ayrıca yetkisiz erişimlere ve saldırılara karşı gerekli ağ ve sistem güvenliğine sahip olması gerekmektedir.
- Fiziki ortamda gerçekleştirilen toplantıların ilgili mevzuata aykırı yapılması durumunda uygulanan yaptırımlar elektronik ortamda yapılan toplantılar için de geçerli olacaktır.

Genel kurul toplantılarına ilişkin olarak ayrıca belirtmek gerekir ki, Dernekler Yönetmeliği’nin “Şube genel kurul toplantıları” başlıklı 16. maddesinde düzenlenen şubelerin genel kurul toplantıları kapsamında, genel kurul sonuç bildiriminin mülki idare amirliğine ve şubelerin genel merkezlerine sunulma süresi ile Dernekler Yönetmeliği’nin “Genel kurul sonuç bildirimini” başlıklı 17. maddesinde düzenlenen genel kurul sonuç bildirimleri kapsamında, yönetim ve denetim kurulları ile diğer organlara seçilen asıl ve yedek üyeleri içeren genel kurul sonuç bildiriminin mülki idare amirliğine sunulma süresi, ilgili toplantının yapıldığı tarihten itibaren kırk beş gün olarak değiştirilmiştir. Böylece otuz günlük süre yapılan değişiklik ile kırk beş güne yükseltilmiştir.

Yönetmelik ile getirilen değişikliklerden bir diğeri ise yurt dışı yardımlarına ilişkindir. Bu kapsamda Dernekler Yönetmeliği'nin yurt dışı yardımlarına ilişkin dördüncü bölümünün "Yurt Dışından Yardım Alma" şeklindeki başlığı "Yurt Dışı Yardımlar" olarak değiştirilmiş ve bu konuya ilişkin Dernekler Yönetmeliği'nin "Bildirim yükümlülüğü" başlıklı 18. maddesinde ve "Bildirim şekli" başlıklı (Yönetmelik ile değişen) 19. maddesinde birtakım yeni düzenlemeler getirilmiştir.

Dernekler Yönetmeliği'nin 18. maddesine yapılan eklemeler ile, yurt dışına yapılacak yardımların, yardım yapılmadan önce dernekler tarafından mülki idare amirliğine bildirilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca, yabancı derneklerin, yabancı vakıfların ve kâr amacı gütmeyen kuruluşların şube ve temsilciliklerinin genel merkezine ve yurt dışına gönderdiği para ve yardımlar da aynı usul ile bildirim tabi kılınmıştır. Yapılan eklemeler kapsamında bu bildirimle ilişkin Dışişleri Bakanlığı ile yapılacak paylaşım, afet veya acil durumlarda yapılacak bildirim süresine ve belirli bir proje kapsamında farklı tarihlerde yapılan yardımlara ilişkin yurt dışı bildirimini nasıl yapılacağına ilişkin düzenlemelere de yer verilmiştir.

Bunların yanı sıra, Dernekler Yönetmeliği'nin 18. maddesinde, yurt dışına yapılacak yüz bin Türk Lirasını veya on bin Avro veya eşiti döviz aşan nakdi yardımların, bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılmasının esas olduğu, ancak, finansal erişimin güç olduğu ülkelere yapılacak yardımların finans kuruluşları kullanılmaksızın ilgili mevzuata göre nakit beyan formu ile gümrük idaresine beyan edilmek suretiyle yapılabileceği ifade edilmiş ve bu şekilde verilen beyanın, veriliş tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde dernek tarafından mülki idare amirliğine bildirileceği öngörülmüştür. Bu kapsamda bir de yardım gerçekleştirildikten sonra mülki idare amirliğine faaliyet sonuç bildirimini yapılmasını düzenleyen bir hüküm eklenmiştir. Ayrıca, Türk Lirası cinsinden belirtilen parasal tutara yeniden değerlendirme yapılacağı kabul edilerek bu değerlendirme kapsamında Türk Lirası cinsinden belirtilen parasal tutarın her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere arttırılarak uygulanacağı ve söz konusu değerlemede bir Türk Lirasının altındaki tutarların dikkate alınmayacağı açıkça belirtilmiştir.

Dernekler Yönetmeliği'nin 19. maddesinin "Başvuru" şeklindeki başlığı "Bildirim Şekli" olarak ve madde içerisinde yer alan "Ek-4" ibaresi "Ek-4/A" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye, yurt dışına yardım yapacak dernekler ve Kanun'un 5. maddesi kapsamında faaliyet izni verilen yabancı dernekler ile yabancı vakıflar ve kar amacı gütmeyen kuruluşların, yardım yapılmadan önce Ek-4/B'de belirtilen "Yurt Dışına Yapılacak Yardım Bildirimi" belgesi ile yardım gerçekleştirildikten sonra ise Ek-4/C'de belirtilen "Yurt Dışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimi" belgesini merkezinin bulunduğu sivil toplumla ilişkiler birimine sunmaları gerektiği hususu eklenmiştir.

Yönetmelik ile getirilen diğer bazı değişiklik ve yenilikler ise özetle aşağıdaki şekilde sayılabilir:

- Dernekler Yönetmeliği'nin "Yabancı Vakıfların İzin Alma Yükümlülüğü" başlıklı 22. maddesinde yapılan değişiklik ile, yabancı vakıfların, Türkiye'deki faaliyetlerinde derneklerin tabi olduğu mevzuat hükümlerine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.
- Dernekler Yönetmeliği'nin "Defter Tutma Esasları" başlıklı 31. maddesinde yer alan, yıllık brüt gelirleri beş yüz bin Türk Lirası parasal sınırını aşan derneklerin takip eden hesap döneminden başlayarak bilanço esasına göre defter tutma yükümlülüğü kapsamında yapılan değişiklik ile parasal sınır bir milyon beş yüz bin Türk Lirasına çıkarılmıştır.
- Dernekler Yönetmeliği'nin "Yetki Belgesi" başlıklı 46. maddesinde yer alan dernek adına gelir tahsil edecek kişi veya kişilerin, yetki süresi de belirtilmek suretiyle, yönetim kurulu kararı ile

tespit edileceği kuralından hariç tutulan kişilere, Kanun'un 24. maddesine göre temsilci olarak görevlendirilen kişiler de eklenmiştir.

- Dernekler Yönetmeliği'nin "Değişikliklerin bildirilmesi" başlıklı 92. maddesi uyarınca, derneklerin yerleşim yerlerinde, genel kurul toplantıları dışında dernek organlarında ve dernek tüzüklerinde meydana gelen değişikliklerin ilgili mülki idari amirliğine bildirileceği süre değişiklik tarihinden itibaren otuz günden kırk beş güne çıkarılmıştır. Ayrıca, Kanun'un 23. maddesinde yer alan dernek üyeliklerinde meydana gelen değişikliklerin kırk beş gün içinde bildirilmesine yönelik yükümlülüğün, ilgili formun doldurulup derneğin merkezinin bulunduğu sivil toplumla ilişkiler birimine bildirilmesi ile yerine getirileceği eklenmiştir.
- Dernekler Yönetmeliği'ne derneklerin risk analizi ve denetimine ilişkin olarak detaylı ek maddeler eklenmiştir. Bu kapsamda özetle, yapılacak denetimlerin temelini risk analizlerinin oluşturacağı belirtilerek, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından derneklere yönelik suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında risk analizi yapılacağı ifade edilmiştir. Bu kapsamda risk analizi için belirlenen kriterler elde edilen yeni bilgiler doğrultusunda her yıl gözden geçirilecek ve değerlendirilecektir. Ayrıca, yüksek ve orta risk grubunda yer alan dernekler için denetim programları hazırlanacağı ve bu derneklerin İçişleri Bakanı veya mülki idare amiri tarafından kamu görevlilerine denetletileceği açıklanmıştır. Risk analizi yapılmasına ve derneklerin denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından belirlenecektir. Bu ek maddeler kapsamında bir de derneklerin denetimi sırasında ortaya çıkan ve çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişi görüşüne başvurulacağına ilişkin düzenlemeler getirilmiştir.
- Dernekler Yönetmeliği'nin bazı eklerinde birtakım revizyonlar yapılmış ve ayrıca yeni eklere yer verilmiştir.

Konuya ilişkin bir sorunuz/ yorumunuz olur ise, bizimle her zaman iletişime geçebilirsiniz.

BAİC HUKUK BÜROSU

